

מים חיים

מכון 'ים שלמה'

מים חיים מתורת מורנו ורבנו גאון ישראל כמוה"ר שלמה יהודה (הינוקא) שליט"א

כרם שלמה - מועדים

(משיעור יום ה' תשא תשע"א)

כתיב (דברים טז, יא) "ושמחת לפני ה' אלקיך". הנה שמחתו של האדם תלויה באחדות, פירוש, שאין אדם שמח אלא בשלו, כמו שאמרו בגמ' מציעא (בדף ל"ח ע"א) אדם רוצה בקב שלו מט' קבין של חבירו, כי עיקר שמחתו של האדם הם בפירותיו שלו, ובאמת כך סיבב ה' ב"ה את תענוג ושכר הנשמה - שיהיה כל שמחתה במה שעשתה וטרחה בעצמה על כבוד שמים ומלכות ה'. נמצא שבתכלית השכר מתאחד האדם עם השכר שיצר בעצמו לעצמו, ובזה הוא תכלית תענוג הנשמה ושכרה.

כי לכל נשמה מנשמות ישראל נתן הקב"ה שליחות שהיא חלק בתיקון העולם ובבניית בית המקדש, ושמחת ותענוג הנשמה היא בחלק שלה בתיקון העולם וגילוי מלכות ה'. אלא שבירידת הנשמה לעולם שוכחת היא את השליחות, ושלא נשלחה לעולם אלא כדי לכבוש את המקומות המסתירים את ה' ב"ה ולהחזיר את המלוכה לאדון השמים והארץ.

וכשנשכח מהאדם ענין שליחותו שהוא בעצמו גם ענין השכר כנ"ל - אינו יכול לשמוח, כי אינו מאוחד עם כל הטוב שבו - שהם כל הסגולות היקרות שיש בכל אחד מישראל מה שאין בחבירו, וכן מיני תכסיסים וכלי מלחמה שטבע הקב"ה בנשמתו כדי להשיב את המלוכה לקדושה.

אבל כשהיה האדם מגיע לבית המקדש היו מתגלים לו כל האוצרות הטמונים בו, שכשהיה אדם מישראל בא לירושלים היה כל הטוב שלו יוצא לגילוי עד שהיה יכול להיות בשמחה גדולה, כי היה נודע אליו שעל אף מה שחשב שאין לו חלק בדבר גדול וחשוב כתיקון העולם וגילוי המלכות, עתה נודע לו גודל החלק שלו בעצמו בתכלית וכל מה שכבר פעל ומה שיש בידו לפעול, על כן היה ענין של אחדות בין האדם לחלקו ושרשו - לכך היה יכול להיות בשמחה גדולה, וזה "ושמחת לפני ה' אלקיך", שהוא בבית המקדש כמו שר"י בן בתירה אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר (פסחים ק"ט ע"א).

והוא כל המהות של חג הסוכות, כי בחג הסוכות צריך להתגלות לכל אחד חלקו הפרטי בגאולה ותפקידו ושליחותו בגילוי מלכות ה', וכן כל הסגולות הטמונות בו שעל ידם יכול הוא לפעול את שליחותו, ובזה הוא יכול לבוא לשמחה גדולה - שהיא שמחה בחלקו ובקב שלו שניתן לו מאת ה' ב"ה להיות חלק בתיקון מעשה בראשית והגאולה.

אלא שיש דבר אחד המעכב את האדם מלבוא לענין זה ולגלות את כל הטוב שבו ולשמוח לפני ה' - והם הדאגות, כי לכל אחד יש דאגות גדולות על מצבו ברוחני וגשמי, ושורש הדאגה היא מהחטא כמ"ש בתהילים (לח, יט) "אדאג מחטאתי" על כן קודם שהיו באים לבית המקדש היו מסירים את החטא, וכן אמרו במדרש (במדב"ר פנחס

פכ"א), לא לן אדם בירושלים ובידו עוון, וכן כדי לבוא לשמחה בחג הסוכות, נתן לנו הקב"ה את יום הכיפורים, שהוא הסרת החטא והדאגה.

כי כשבאים לחג סוכות ומתגלה לאדם חלקו הגדול בקדושה - הוא בשורה טובה, שהוא חילוף עצמות כמו שנאמר "שמועה טובה תדשן עצם" (משלי טו, ל). וכדי לבוא לשמחה בשלימות הבשורה הטובה, צריך להסיר החטא מהעצמות, כי על ידי החטא נעשים צירופים לא טובים על העצמות ומהם בא לאדם דאגות ואנחות השוברות את עצמותיו, אבל על ידי יום הכיפורים שמרבים בוידויים מסירים את החטא והדאגה מהעצמות, ואז יכולים לבוא לחג סוכות ולזכות לתקוה ובשורה טובה שהיא דישון עצמות, ויכולים לבוא לשמחה גדולה בה' ב"ה.

ולמעשה כדי לשמוח לפני ה' ב"ה צריך כל אחד להסיר הדאגה מליבו - שהוא ענין יום כיפור, ולזכות לדבר החשוב ביותר שהוא התקוה שהיא ענין חג סוכות. כי דברים הרבה חשובים הם בחיי האדם ובעבודת ה', אבל מאחר שבכל רגע משתנה ענין עבודת האדם ועמלו בעולם - צריך הוא לדעת גדול כדי לעבור על הכל בשלום, וראשית בניית הדעת והתפיסה של האדם היא שתהיה לו תקוה.

כי מחמת החשיכה שיש בעולם, התפיסה והדעת של האדם היא שכפי שהיה עד עתה כן ימשיך עניינו בעתיד. והוא מעכב גדול לאדם מלעלות מדרגה לדרגה, כי כל הצדיקים והגדולים של עם ישראל הגיעו למה שהגיעו כי היו אוחזים תמיד במידת התקוה, שהאמינו תמיד שאין דבר שאינם יכולים להשיג ואצל ה' ב"ה הכל אפשרי, כי באמת אין דבר שאדם לא יכול להשיג בזה העולם. כי הקב"ה יכול להושיע לאדם ברגע קל, אלא שהדבר תלוי בתקוה שלו בישועת ה' ב"ה.

כי אדם חושב שעל הכל משגיח הקב"ה אבל אותו הוא שכח ח"ו ואין לו תקוה ותקנה, אבל המשמעות של התקוה היא, שיודע האדם שה' ב"ה הולך לפניו ומכין לו את ישועתו בכל הענינים הנצרכים לו ברוחני וגשמי, ועל כן צריך הוא להסיר מליבו את הדאגה מה יהיה בענינו, ולתפוס בתקוה שה' ב"ה איתו ואצלו להכין את כל צרכיו.

והוא פנימיות השמחה שהיו זוכין על ידי העליה לירושלים ובית המקדש - כי כשהיו באים לירושלים היו מגלים איך שכל אחד הוא כבן יחיד לפני הקב"ה וכל אחד יש לו חלק בתיקון הבריאה, וה' ב"ה מכין לכל אחד כל צרכיו כדי שיבוא לשלימות תיקונו, ובזה היו הדאגות סרים מהלב והיו מקבלים תקוה ויכולים לבוא לידי שמחה לפני ה'.

והוא ענין ענני הכבוד; כי המדבר מרמז לגלות והחושך, וכדי לבנות את הדעת של בני ישראל במדבר, המשיך להם הקב"ה את ענני הכבוד, כדי להורות לדורות ענין זה של התקוה, שהקב"ה הולך לפני כן אחד ואחד להכין לו את הדרך ולהגן עליו ולשמרו, כפי שהיו ענני הכבוד מגינים ומשפיעים לעם ישראל כל צרכיהם, והיה ענן ההולך לפני המחנה להכין להם המקום בו יחנו.

כי התקוה היא ראשית בניית התפיסה והדעת של האדם, לכך כתוב (ויקרא כג, מג) "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל במדבר", ולא כתוב "למען תזכרו" כפי שכתוב בשאר מצוות, כי דבר זה הוא ראשית בניית הדעת, שהתפיסה הראשונית של האדם על כל דבר צריכה להיות - הקב"ה הולך לפני להכין לי את הדרך ואין דבר שאין ביד ה' ב"ה להושיעני. ומחמת הצורך הגדול מאוד לכל אדם וראשית בניית הדעת של האדם היא שתהיה לו תקוה, ציונו הקב"ה על הסוכות שהם זכר לענני כבוד, ולא על זכר למן או לבאר. ולכן צריך שיעשה כל דבריו בסוכה יאכל ישן ויטייל - כל כל מה שעושה האדם בחייו צריך שראשית ינתן בו דעת של תקוה.

לכך מיד כשקטן מתחילה דעתו להבנות ואינו צריך לאימו חייב לחנכו בסוכה כמבואר בשו"ע (בסימן תר"מ ס"ב), כי צריך להשעינו על הקב"ה. כי הסוכה הוא מלשון סוכה ברוח הקודש שהיא בניית הדעת כמו שפרש"י (בשמות לא, א), וראשית ותחילת הדעת היא - הסרת הדאגות והתפיסה בתקוה, והסרת הדאגות הוא על ידי שיודע שהכל הוא דירת עראי, וה' מסכך ומגן עליו, כי על אף גודל וחשיבות השליחות שנתן הקב"ה לכל אחד מישראל - מכין לו הקב"ה את כל הכלים הנצרכים לו לבוא אל השלמות. כי הדאגה היא מצד עשיו, שמאחר שראה את גודל השליחות בעבודת המקדש אמר (בראשית כה, לב) "הנה אנוכי הולך למות" שאחז בדאגה ואיבד את התקוה, אבל יעקב אחז בתקוה, לכך אחר שנפרד מעשיו - עשה סוכות כמ"ש בבראשית לג (ז). כי הסוכה היא תקוה והסרת הדאגה כמובא בזוהר אמור (בדף ק"ג ע"ב) "ישבו בסוכות" בלא דחילו כלל.

ועל ידי שאוחז בתקוה עולה מדרגה לדרגה, שהוא ענין סוכות מלא וי"ו וסכת חסר, כי בתחילה נכנס בסוכה שיודע שה' ב"ה מקיפו ומגן עליו שהוא סוכות מלא, שהוא כנגד האות ו', ואח"כ עולה לדרגה שתולה כל תקוותו בקב"ה "כגמול עלי אימו" (תהלים קלא) שהיא אמא עילאה שהוא כנגד האות ה' וסכת חסר, וזה ענין התקוה שהיא אותיות תיק - ו"ה. ולכן ההתכללות בסוכה נקראת 'ישיבה' כי מאחר שהתקוה היא ראשית הדעת והתחלתה, צריך תחילת כל התבוננות ומחשבה להתעכב על ענין התקוה, שהתחלת כל דבר יהיה עם דעת של תקוה, וזה ענין הישיבה כי אין לשון ישיבה אלא עכבה (מגילה כ"א ע"א), כי בכל דבר שעושה בחייו ובכל התבוננות צריך שיתחיל עם דעת של תפיסה של תקוה, שהוא ענין סוכה מלא וסכת חסר, שכל חייו יהיו ענין סוכות, 'חי בסוכות' הוא מספר 'תקוה' ע"ה, ודוקא על ידי התקוה יכול לבוא לשמחה שהוא "זמן שמחתנו".

כי דוקא כשתופס בתקוה - שה' ב"ה מגן ומסכך עליו ומכין את כל הצטרכותו בעתיד שהם ענין ענני כבוד, ומסיר מליבו כל הדאגה, מתגלה כל הטוב שבו וכל הסגולות הטמונות בו שהם כל הכלים שנתן לו הקב"ה לבוא אל התכלית שעליהם מרמזים הד' מינים, שהם כלי מלחמה של האדם לכבוש ולהשיב לה' המלוכה, ומתגלה לאדם שגם לו יש חלק בתכלית תיקון הבריאה כולה, ומתאחד בחלקו ושרשו, שהוא ענין סוכה וחופה כמו שהשוו חז"ל את ענין השכר לחופה (כמובא בגמ' בתרא עה ע"א) כי הוא ענין התאחדות של אדם בחלקו, שדוקא באופן זה הוא שלמות השמחה כמו שאמרו שמח אדם בקב אחד שלו.

והוא הטעם שמקום השראת השכינה בבית המקדש ובית הכנסת הוא ציווי ומצווה על הציבור וכלל ישראל, אבל מצוות סוכה היא מצווה על כל אחד ואחד מישראל, כי כשאדם חושב שעל הכל הקב"ה משגיח ומושיע אבל אותו הוא שכח, הוא כיושב בסוכה פסולה, כי פוסל את האמונה בהגנה וההשגחה עליו, ולכן צריך כל אחד ואחד להתעסק ולישב בסוכה, שהוא התעכבות על ענין התקוה, לגלות שגם לו בעצמו יש חלק בקדושה, כי מחמת שחושבים שאין לנו תקוה וה' ב"ה לא יושיע לנו, על ידי זה בעצמו נעשה ענין נפילה ופסול לסוכה הכללית של הקדושה, שהוא סוכת דוד הנופלת.

אבל על ידי שכל אחד יושב ומתעכב בסוכה, שמחזיק בתפיסתו שגם לו יש חלק בעצם הקדושה ובחבל הצדיקים - מקים את סוכת דוד הנופלת, שהעא תלויה בתקות כל אחד ואחד, שעל זה נאמר (שמואל א - כד, כ) "והנה קמה בידך ממלכת ישראל" בידך - היינו ביד כל אחד ואחד, כי כשיהודי חושב שאין לו תקוה, הוא פוגם ומבזה את הנשמה ושליחותה, והוא פגם ופסול בסוכה שהיא אימא עילאה ושורש נשמות ישראל. אבל על ידי התקוה שראשית תפיסתו ודעתו היא 'תקוה' על ידי זה מקים את סוכת דוד הנופלת, כמ"ש קמה בידך ממלכת ישראל ביד כל אחד ואחד, כי העיקר הוא שנזכה לענין הכתוב "ושמחת לפני ה' אלקיך" שהוא שמחת כל אחד ואחד לפני ה' בחלקו בבית המקדש שהוא "לפני ה'".

ספר כרם שלמה - עצות והנהגות

אמרו חז"ל בגמ' סוכה (ב ע"א) שהוראת הסוכה לאדם היא 'צא מדירת קבע ושב בדירת עראי', והענין הוא שבכל ימות השנה האדם יושב בביתו בנחת, וביציאה לסוכה מעלה עלינו הקב"ה כמו שיצאנו לגלות, ובאמת היה ראוי שבכל השנה עם ישראל ינהג כמעשה ודרך השכינה שהיא בגלות, כי נשמות ישראל הם חלק מהשכינה, ושכבוד ה' ומלכותו בגלות גם אנחנו בגלות, וכל צער שעובר כל אחד מישראל הוא צער השכינה כנודע, ובזה נרמז לנו שכל אחד צריך לעזוב את מקום מנוחתו ועיסקו בד' אמותיו, ולהכניס את כל כולו בעסק וענין זה של השתתפות עם השכינה, אלא שמאחר שניתנה התורה לבני אדם, צריך לכל הפחות שיקדיש האדם זמן להתבוננות זו עד שיזכה להיות מקושר בדעת זו כל חייו. ואין הכוונה שיחיה בצער ודאגה ח"ו, אלא שבתוך השמחה בעבודת ה' ועסק התורה - יזכור שכל מצב זה שיש בעולם הוא עראי ואינו עולם כמנהגו, אלא דירת הקבע האמיתית היא - שיהיה מלכות ה' באיתגליא, שירושלים תהיה נקיה מעבודה זרה ובית המקדש יהיה עומד בתפארתו, לכך מצוות הסוכה היא בזמן שמחה כדי להורות שעבודת ה' ב"ה באמת בהשתתפות עם השכינה ומחשבה על מלכות ה', אין הפירוש צער, אלא הוא שינוי התפיסה וההתבוננות.

תפילה לשלמה - שער ירושלים והגאולה

לחג הסוכות, ושמיני עצרת

רבונו של עולם, אב הרחמים והסליחות, עשה ברחמיך הרבים וחסדיך העצומים שתממשך פעת ששון ושמחה דקדשה בכל הלבבות שבעולם, ויזכו כל עמך ישראל לשמח בכל מקום שהם; ועל ידי זה יזכו לחרות הדעת, ולידע היטב איך להנהיג את מחם בנתיב הנכון כפי רצונה יתברך באמת, ותשרה עלינו שכינתך. וזכנו לשמע חיש קל מהרה שירת הלויים, ולחזות בעבודת כהנים, ולעלות לעיר דוד.

אנא אל רחמן רחם עלי ותזכני לכל האורות הקדושים והנוראים הנשפעים מאתך בימי חג הסוכות וביום שמיני עצרת, ותן בלבי אור ושמחה עצומה, שאשמח במצות שנתת בחלקי, עד שאשתוקק ואיחל שתזכני לעוד מצות, ואזכה להעלות לפניך יתברך בכל עת נחת רוח ושעשועים, באפן שתדבק נפשי בך יתברך לנצח נצחים.

אנא זכני לקיים מצות 'ושמחת בחגך' בשלמות כפי רצונה, ואיך ואכבד מאד את הימים הללו בכל מיני מאכל ומשתה, ובכסות נקיה, ובלב טוב ושמחה. ותזכני להקביל פני רבי ברגל. אנא אל רחמן, פרוס על עמך ישראל ספת רחמים ושלוש, והקם נא ספת דוד הנפלת, באפן שהכל יראו עין בעין את גדלתך יתברך, ואת גדל הרחמים והאהבה שאתה מרחם ואוהב כל אחד מעמך ישראל, ויתקדש שמך לעין כל. אמן נצח סלה ועד.

לאמר קודם נטילת הלולב

רבונו של עולם, אב הרחמים והסליחות, אשר בנו בחרת מפל העמים ואותנו רוממת מפל הלשונות, ואף ורק אותנו גרבת, וקדשתנו במצוותיך, אנא עשה ברחמיך הרבים וחסדיך העצומים שיהיו עמך ישראל בכל מקום שהם מאחדים, ותן בינינו אחדות.

ובעודי עומד לקיים מצות נטילת לולב ונענוע הארבעה מינים, זכני להיות בשמחה וחדוה עצומה ונוראה - שהנני זוכה לקיים רצונה בידי ובגופי, ונתנהו קשר ביני לבינה על ידי עשיית המצוה. אנא ברחמיך תחפץ בי ותרצה בי, ותשפיע לי את כל האורות הנמצאים ממך על ידי קדשת המצוה הזו - באפן שאזכה לדבקות נוראה בך יתברך, ואהיה נכלל באחדותך ובכסא כבודך בתוך כל נשמות ישראל; ואתה יתברך תגלה את הטוב הצפון בי ובכל אחד ואחד מעמך ישראל, ותעשה ברחמיך שנהיה כלנו שלמים במראה בריח ובטעם, ורצויים לפניך יתברך. ותאחד ותקבץ את כלנו להיות אחדים בידיך - להרימנו ולנשאנו, ותשתבח בנו לדור דורים, ותרים קרננו, ותגאלנו ביד רמה. אמן נצח סלה ועד.

ניתן לשמוע את שיעורי מו"ר שליט"א בטלפון 02-5306506 וכן במערכת קול הלשון